

Eesti lasteaednike liidu ja Soome lasteaiaõpetajate liidu esindajate kohtumine mais 2017

04.05.2017 toimus Tallinnas Eesti Lasteaednike Liidu (ELAL) esindajate kohtumine Soome Lastentarhanopettajaliitto (LTOL) esindajatega. Kohtumisel osalesid Soome poolt esimees, OAJ 3. asepresident Anitta Pakanen, organisatsiooni juht Harri Myllynen ja väikelaste side sekretär Jaana Lahdenperä-Laine. Eestit esindasid Eesti Lasteaednike Liidu juhatuse esimees Liili Pille, juhatuse liikmed Evelin Sarapuu ja Kätlin Kaljas, volikogu liige Eda-Mai Tammiste ja lasteaiaõpetajate esindaja EHL juhatuses ning ELAL liige Reet Lepp.

Soome Lasteaiaõpetajate Liidu (LTOL) esindajad rääkisid alushariduse hetkeolukorrast Soomes. Alusharidus, mis varem kuulus sotsiaalministeeriumi alluvusse, kuulub nüüd haridus - ja kultuuriministeeriumi alluvusse. 2015 augustist alates on Soomes uus alushariduse seadus. Sellega seoses on toimunud mitmeid muudatusi, sh suurendatud laste arvu rühmades. Seadusemuudatustega on pööratud suurt tähelepanu alushariduse arendustegevusele, milleks on eraldatud ka riigipoolne toetus.

Madalseisu tõttu majandustegevuses on pikka aega riigis toimunud kokkuhoiupoliitika, mis nüüd on hakanud muutuma. Säätsurežiim on alushariduse kvaliteeti Soomes alla viinud. Seda kinnitavad mitmed erinevad uuringud. Soomes on 5 ülikooli, kus valmistatakse ette lasteaiaõpetajaid ja kus tehakse ka aktiivselt alusharidust puudutavaid uuringuid. Soomes on tehtud alushariduse alaseid uuringuid väga palju ja neid aluseks võttes on pilt alushariduse osas ka üsna selge.

Üheksakümnendatel aastatel hägustusid Soomes lasteasutuste personali ametiülesanded, st kadusid õpetajate konkreetset ülesanded (kõik töötajad pidid tegema kõike). Nüüd on tulnud tagasi selle juurde, et selgelt on määratletud õpetajate professionaalsed oskused ja ülesanded.

Mitmeid seadusemuudatusi on veel ees.

Vastupidiselt olukorrale Eestis, kus õpetajaid ei jätku ja kaotatakse kõrgharidusega õpetajate ametikohti, minnes tihti põhjendamatult üle ühe õpetaja ja õpetajaid abistavate töötajatega töökorraldusele, on Soomes jõutud olukorrani, kus hakatakse taastama majandussurutise eelset olukorda, luues juurde õpetajate ametikohti, et igas rühmas töötaks kaks kõrgharidusega õpetajat tagamaks alushariduse jätkuva kvaliteedi.

Ka Soomes töötatakse selle nimel, et alushariduse õpetajate palgatase ühtlustada kooliõpetajate palgatasemega.

Seni töötab Soome alushariduses palju sotsionoomi(sotsiaaltöötaja) ettevalmistusega töötajaid.

Nende ettevalmistust ja kvalifikatsiooni ei saa võrrelda kõrgharidusega õpetaja ettevalmistuse, teadmiste ja oskustega.

Suund on sellele, et vähemalt alates 3.eluaastast lastega peaksid tegelema rühmas kaks õpetajat. Praegune suund on esitanud ka nõuded õppekavadele. Detsembris 2016 allkirjastati dokument, mis määratleb õppekava koostamise ja järgimise nõude koolieelsetes lasteasutustes. Varem oli õppekava koostamine Soome lasteaedades soovituslik. Alates augustist tuleb koostada igale lapsele individuaalne arenduskava. Nõuded õppekavale peaksid tagama alushariduse järjepideva kvaliteedi ning ühtlustama alushariduse taset.

Võetud suundade elluviimiseks on vajalik piisavas koguses kvaliteetse ettevalmistusega personali olemasolu, mis omakorda nõuab ka alushariduses kõrgharidusega õpetajate arvu suurendamist.

Alushariduse väärtustamine on olnud Soomes samuti üks valupunkte. Selle muutmise nimel tehakse palju tööd. Toodud näited tõestavad(ilmestavad) alushariduse suuremat väärtustamise tendentsi Soomes.

Soome haridusvaldkonnas otsustavatel positsioonidel olevad spetsialistid, ülikoolide õppejõud, gümnaasiumide ja põhikoolide õpetajad on jõudnud ühtsele arusaamisele, et lapse tulemuslik hakkamasaamine koolis sõltub alushariduse kvaliteedist. Järgmiste haridustasemetega õpetajad ei saa töötada tulemuslikult kui lasteaias pole olnud head õpetajat.

Hetkel on Soomes toimumas ka sotsiaal- ja tervishoiu alane reform, mille raames soovitakse suurendada kohaliku omavalitsuse kohustusi ja otsustamisõigust. Nii nagu Eestis, on ka Soomes

alusharidusasutused antud kohaliku omavalitsuse haldusesse. Soome lasteaiaõpetajatele ei kehti haridustöötajate kollektiivlepingud – LTOL-il on soov seda muuta.

Erinevalt Eestist, kus õpetajad jagunevad ametiühingu (EHL) ja erinevate kutseliitude vahel, on Soome õpetajate ühendus ametiühingu ja kutseliidu rollidega ühendus.

Soomes on liidu tugevuseks ennekõike suur liikmete arv ja kauaaegsed tegutsemise kogemused. Pea kõik lasteaiaõpetajad on LTOL-i liikmed ja osalevad kutseliidu töös.

Ühingu liikmemaks on 1,3 % palgatulust.

Liidul on olemas bürooruumid ja palgalised põhitöötajad. Volikogus on 45 liiget. LTOL volikogu liikmed valitakse neljaks aastaks ja volikogu kohtub kaks korda aastas. Tegutsetakse 4 aastaks koostatud tegevuskava alusel, millest saab suunised juhatus ja millest tulenevalt on koostatud aastaplaanid. Õpetajate seisukohad jõuavad liiduni läbi volikogu esindajate.

Soomes LTOL liikmed on ühtlasi ka Soome OAJ liikmed. OAJ läbi saavad töötajad abi juristilt, töö kaotuse korral on võimalus saada toetust. Lisaks kehtib liikmetele kindlustus, mis katab ravikulud õnnetusjuhtumite korral.

LTOL-il on olemas oma üleriigiline ajaleht, mis ilmub 5x aastas ja selle saavad liikmed tasuta.

Toimuvad erinevad üritused liikmetele, alushariduse päevad. Üle aasta toimuvad üleriigilised lasteaiaõpetajate liidupäevad ca 1000-1500 inimesele. Käesoleval aastal toimuvad need septembri lõpus Oulus ja sinna on oodatud ka Eesti kolleegid.

Kahe naaberriigi lasteaednike kohtumise eesmärgiks oli lisaks informatsiooni vahetamisele organisatsioonide toimimise üle ka edasise koostöö süvendamine/ kavandamine. Toimus arutelu kahe riigi alushariduse suundade erinevuste ja sarnasuste üle. Kohtumisel osalejatel oli võimalus saada vastused oma küsimustele ning lõpetuseks lepiti kokku kahe liidu koostöökohad.

- Kahe organisatsiooni koostöös ühine arendustöö
- Ühised konverentsid, koolitused ja õppepäevad
- Kahe organisatsiooni koostöös õpetajate vahetused
- Erinevate piirkondade vahelise koostöö arendamine

Kohtumine Soome Lasteaiaõpetajate Liidu esindajatega oli huvitav ja informatiivne. On hea meel tõdeda, et nii Eestis kui Soomes on alushariduses suunaks laste hariduse kvaliteedi toetamine ja säilitamine. Oluline on vahetada kolleegidega teadmisi ja kogemusi, et vastastikku (üksteise) nii headest praktikatest kui ebaõnnestumistest õppida, kujundades oma riigi ja laste vajadustele põhinevat kvaliteetset alusharidust.

Osalejad: Eda-Mai Tammiste, Evelin Sarapuu, Kätlin Kaljas, Reet Lepp ja Liili Pille

